Zbornik sudske prakse

RJEŠENJE SUDA (osmo vijeće)

1. listopada 2013.*

„Odmjeravanje troškova“

U predmetu C-521/09 P-DEP,

povodom zahtjeva za odluku o naknadi troškova čiju je naknadu moguće tražiti na temelju članka 145. Poslovnika Suda, podnesenog 14. siječnja 2013.,

**Elf Aquitaine SA**, sa sjedištem u Courbevoieu (Francuska), koji zastupaju E. Morgan de Rivery i É. Chassaing, odvjetnici,

tužitelj,

protiv

**Europske komisije**, koju zastupaju F. Ronkes Agerbeek i F. Castillo de la Torre, u svojstvu agenata, sa stalnom adresom u Luxembourgu,

tuženika,

SUD (osmo vijeće),

u sastavu: E. Jarašiūnas, predsjednik vijeća, A. Ó Caoimh (izvjestitelj) i C. G. Fernlund, suci,

nezavisni odvjetnik: P. Mengozzi,

tajnik: A. Calot Escobar,

nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika,

donosi sljedeće

**Rješenje**

1 Predmet je ovog postupka odmjeravanje troškova koji su društvu Elf Aquitaine SA (u daljnjem tekstu: društvo Elf Aquitaine) nastali u okviru prvostupanjskog postupka koji je doveo do žalbe o kojoj je donesena presuda od 29. rujna 2011., Elf Aquitaine/Komisija (C-521/09 P, Zb., str. I-8947.).

2 Tom žalbom Elf Aquitaine od Suda je osobito zahtijevao ukidanje presude Prvostupanjskog suda Europskih zajednica od 30. rujna 2009., Elf Aquitaine/Komisija (T-174/05, u daljnjem tekstu: presuda pobijana žalbom).

* Jezik postupka: francuski

3 Gore navedenom presudom od 29. rujna 2011., Elf Aquitaine/Komisija Sud je ukinuo presudu pobijanu žalbom, odlučio o predmetu i poništio Odluku Komisije C(2004) 4876 *final* od 19. siječnja 2005. o postupku primjene članka 81. [UEZ-a] i članka 53. Sporazuma o EGP-u (predmet COMP/E-1/37.773 – AMCA).

4 S obzirom na to da i Elf Aquitaine i Europska komisija djelomično nisu uspjeli u određenim zahtjevima u žalbenom postupku, Sud je odlučio da će svaki od njih snositi vlastite troškove u vezi s tim postupkom.

5 S druge strane, što se tiče troškova koji su nastali u prvostupanjskom postupku, s obzirom na to da Komisija nije uspjela u sporu, naloženo joj je snošenje troškova koji se odnose na taj postupak.

6 Budući da nije došlo ni do kakvog sporazuma između društva Elf Aquitaine i Komisije o iznosu troškova navedenog postupka naknada kojih se može tražiti, društvo Elf Aquitaine podnijelo je ovaj zahtjev.

## Argumentacija stranaka

7 Društvo Elf Aquitaine od Suda zahtijeva da iznos njegovih troškova u vezi s prvostupanjskim postupkom, naknada kojih je prema njegovu mišljenju na Komisiji, odredi na 255.620,45 eura „bez poreza”, od čega 251.097,99 eura na ime odvjetničkih naknada i 4522,46 eura na ime izdataka i putnih troškova. To društvo u bitnome ističe da su zahtijevani iznosi procijenjeni u skladu s kriterijima koji proizlaze iz sudske prakse Suda i Općeg suda. U tom pogledu ono osobito ističe težinu predmeta koji je doveo do gore navedene presude od 29. rujna 2011., Elf Aquitaine/Komisija, njegovu važnost u odnosu na pravo Unije, opseg izvršenog posla i gospodarski interes koji taj predmet za njega predstavlja.

8 Komisija smatra da zahtjev društva Elf Aquitaine koji se odnosi na ukupno više od 1000 radnih sati koje je izvršilo 19 odvjetnika uvelike premašuje ono što se može smatrati nužnim troškovima u svrhe prvostupanjskog postupka. Komisija u tom pogledu osporava činjenicu da je taj predmet osobito težak i važan u odnosu na pravo tržišnog natjecanja ili za tužitelja u pogledu gospodarskih interesa. Osim toga, što se tiče opsega posla na kojem se temelje zahtijevane nagrade, Komisija drži da računi o kojima je riječ sadrže usluge koje nisu nužne u svrhe prvostupanjskog postupka. Smatrajući prihvatljivom prosječnu satnicu koja proizlazi iz zahtjeva društva Elf Aquitaine, odnosno 244 eura, Komisija smatra da iznos naknadu kojeg je moguće tražiti na ime nagrade za rad odvjetnika treba biti određen na 24.400 eura, a što odgovara 100 radnih sati. Što se tiče drugih izdataka i troškova koji nisu nagrada za rad odvjetnika, Komisija smatra da iznos naknadu kojeg je moguće tražiti na to ime treba biti ograničen na 2000 eura.

## Ocjena Suda

9 Prije svega valja podsjetiti da se, u skladu s člankom 137. Poslovnika Suda koji se primjenjuje na žalbeni postupak na temelju članka 184. stavka 1. tog Poslovnika i članka 87. stavka 1. Poslovnika Općeg suda, „[o]dluka o troškovima donosi […] u presudi ili rješenju kojim se završava postupak”. Stoga na temelju članka 184. stavka 2. Poslovnika Suda, kad je žalba osnovana i Sud sam konačno odluči o sporu, Sud odlučuje o troškovima.

10 S obzirom na to da je presuda pobijana žalbom ukinuta i da je Sud odlučio o sporu, valja utvrditi da je prvostupanjski postupak završen gore navedenom presudom od 29. rujna 2011., Elf Aquitaine/Komisija. Osim toga, s obzirom na to da je presuda pobijana žalbom ukinuta u cijelosti, više ne postoji nikakva odluka Općeg suda o troškovima koji su pred njim nastali u tom stupnju.

11 Sud je u usporedivoj situaciji već presudio da je nadležan za odlučivanje o zahtjevu za odluku o troškovima koji se, među ostalim, odnosio na troškove koji su nastali u postupku pred Općim sudom (vidjeti u tom smislu rješenje od 3. rujna 2009., Industrias Químicas del Vallés/Komisija, C-326/05 P-DEP, t. 9. i 37.).

12 U tim uvjetima, za razliku od zahtjeva koji su doveli do rješenja od 17. studenoga 2005., Matratzen Concord/OHIM (C-3/03 P-DEP, t. 2. i 14.) kao i rješenja od 11. siječnja 2008., CEF i CEF Holdings/Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied i Technische Unie (C-105/04 P-DEP i C-113/04 P-DEP, t. 21. i 22.), ovaj zahtjev za odluku o troškovima u nadležnosti je Suda iako se u cijelosti odnosi na troškove prvostupanjskog postupka.

13 Stoga valja podsjetiti da se, u skladu s člankom 144. točkom (b) Poslovnika Suda, koji se primjenjuje na žalbeni postupak na temelju članka 184. stavka 1. istog Poslovnika, i člankom 91. točkom (b) Poslovnika Općeg suda, troškovima naknadu kojih je moguće tražiti smatraju „nužni troškovi stranaka nastali u svrhu postupka, posebice putni troškovi i troškovi boravka i naknade agentu, savjetniku ili odvjetniku”.

14 Iz tog članka 144. točke (b) proizlazi da su troškovi naknadu kojih je moguće tražiti ograničeni, s jedne strane, na troškove nastale u svrhu postupka i, s druge strane, na troškove koji su u tu svrhu bili nužni (vidjeti u tom smislu rješenja od 9. studenoga 1995., Ahlström Osakeyhtiö i dr./Komisija, C-89/85 DEP, t. 14. kao i od 28. veljače 2013., Comunidad autónoma de La Rioja/Diputación Foral de Vizcaya i dr., C-465/09 P-DEP, t. 22.).

15 Prema ustaljenoj sudskoj praksi, sud Unije nije ovlašten odmjeravati nagrade za rad koje stranke moraju isplatiti svojim odvjetnicima, nego odrediti iznos u kojem se može tražiti naknada tih troškova od stranke kojoj je naloženo snošenje troškova postupka (vidjeti, među ostalim, rješenja od 26. studenoga 1985., Leeuwarder Papierwarenfabriek/Komisija, 318/82, Zb., str. 3727., t. 2. i od 7. lipnja 2012., France Télévisions/TF1, C-451/10 P-DEP, t. 19.). Prilikom odlučivanja o zahtjevu za odluku o troškovima taj sud nije dužan uzeti u obzir ni nacionalnu tarifu koja određuje nagrade za rad odvjetnika ni mogući sporazum koji je u tom pogledu sklopljen između dotične stranke i njezinih agenata ili savjetnika (vidjeti, među ostalim, gore navedena rješenja Leeuwarder Papierwarenfabriek/Komisija, t. 2. i od 30. studenoga 1994., British Aerospace/Komisija, C-294/90 DEP, Zb., str. I-5423., t. 10.).

16 Iz ustaljene sudske prakse također proizlazi da, s obzirom na to da pravo Unije ne sadrži tarifne odredbe ni odredbe u vezi s potrebnim radnim satima, sudac Unije mora slobodno ocijeniti predmetne podatke, vodeći računa o predmetu i naravi spora, o njegovoj važnosti u odnosu na pravo Unije kao i o težini predmeta, opsegu posla koji je parnični postupak mogao prouzročiti odvjetnicima, agentima ili savjetnicima uključenima u postupak te gospodarskim interesima koje stranke imaju u tom sporu (vidjeti, među ostalim, rješenja od 1. srpnja 1981., DGV i dr./EEZ, 241/78, 242/78 i 246/78 do 249/78, Zb., str. 1731., t. 3. kao i od 16. svibnja 2013., Deoleo/Aceites del Sur-Coosur, C-498/07 P-DEP, t. 20.).

17 Iznos troškova naknadu kojih je moguće tražiti u konkretnom slučaju treba ocjenjivati s obzirom na te elemente.

18 Kao prvo, što se tiče predmeta i prirode spora, važno je podsjetiti da u konkretnom slučaju ne treba odmjeriti troškove žalbenog postupka pred Sudom nego one koji se odnose na prvostupanjski postupak. U tom dijelu bespredmetni su argumenti društva Elf Aquitaine koji se odnose na žalbeni postupak koji je doveo do gore navedene presude od 29. rujna 2011., Elf Aquitaine/Komisija.

19 Iako, kao što je Komisija to napomenula, činjenice povrede koja je dovela do odluke navedene u točki 3. ovog rješenja nisu bile sporne pred Općim sudom, iz točaka 40. i 129. do 176. presude pobijane žalbom proizlazi da prvostupanjski postupak uz nekoliko pravnih sadrži i činjenično pitanje potvrđuje li skup indicija koje je tužitelj dostavio kao odgovor na Komisijinu obavijest o preliminarno

utvrđenim činjenicama u postupku samostalnost društva kćeri tužitelja na tržištu, prvotno imenovanog Elf Atochem SA, potom Atofina SA te Arkema SA na dan podnošenja žalbe koja je dovela do gore navedene presude 29. rujna 2011., Elf Aquitaine/Komisija.

20 Kao drugo, što se tiče važnosti spora u odnosu na pravo Unije i težine predmeta, iz navedene presude proizlazi da je u prvostupanjskom postupku postavljeno nekoliko složenih pravnih pitanja koja su imala određenu važnost za dobro razumijevanje i pravilnu primjenu prava tržišnog natjecanja Unije. U tom pogledu valja podsjetiti da, protivno onome što sugerira Komisija, o određenim pitanjima postavljenima u pogledu prava Unije na temelju oborive pretpostavke prema kojoj društvo majka koje drži 100 % kapitala društva kćeri stvarno izvršava odlučujući utjecaj na njega nisu dani jasni odgovori u trenutku kada se odvijao postupak pred Općim sudom, to jest osobito prije proglašenja presude od 10. rujna 2009., Akzo Nobel i dr./Komisija (C-97/08 P, Zb., str. I-8237.).

21 Kao treće, što se tiče gospodarskih interesa koje su stranke imale u pogledu ishoda spora, valja smatrati da je, protivno onome što ističe Komisija, s obzirom na to da se odnosi na novčanu kaznu od 45 milijuna eura, spor imao gospodarsku važnost koja barem za tužitelja nije bila zanemariva.

22 Kao četvrto, što se tiče opsega izvršenog posla, iz ustaljene sudske prakse proizlazi da se prema karakteristikama svakog spora, prije svega njegovoj složenosti, može smatrati da naknada za nekoliko odvjetnika ulazi u pojam „nužnih troškova” u smislu članka 144. točke (b) Poslovnika Suda (vidjeti u tom smislu, među ostalim, rješenja od 15. ožujka 1994., ENU/Komisija, C-107/91 DEP, t. 22. i Deoleo/Aceites del Sur-Coosur, t. 27.). Dakle, prilikom određivanja iznosa troškova naknadu kojih je moguće tražiti treba voditi računa osobito o ukupnom broju radnih sati koji se mogu smatrati objektivno nužnima u svrhe postupka, neovisno o broju odvjetnika na koje su podijeljene pružene usluge (vidjeti u tom smislu, među ostalim, gore navedena rješenja CEF i CEF Holdings/Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied i Technische Unie, t. 42.; France Télévisions/TF1, t. 28. kao i Deoleo/Aceites del Sur-Coosur, t. 28.).

23 U tom pogledu, vodeći računa osobito o sudskoj praksi navedenoj u točkama 14. i 15. ovog rješenja, valja utvrditi da se dio od tisuću radnih sati koje je izvršilo 19 odvjetnika ne može smatrati nužnim u svrhe postupka u smislu članka 144. točke (b) Poslovnika Suda. Primjerice, iz računa koje je društvo Elf Aquitaine priložilo svojem zahtjevu jasno proizlazi da se te nagrade osobito odnose na opširno istraživanje prava društava ili prava zaštite okoliša koje je, vodeći računa o ustaljenom pojmu „poduzetnika” u pravu tržišnog natjecanja Unije, bilo manje korisno za predmet.

24 Naposljetku, s obzirom na to da je tužitelj u svojem zahtjevu za odluku o troškovima nagradu za rad svojih odvjetnika iskazao u iznosu „bez poreza”, valja podsjetiti da je to društvo kao trgovačko društvo obveznik poreza na dodanu vrijednost i da stoga prilikom plaćanja navedenih nagrada ima pravo na povrat iznosa obračunatih na ime tog poreza, tako da ti iznosi ne trebaju biti uzeti u obzir u svrhe izračuna troškova naknadu kojih je moguće tražiti (vidjeti u tom smislu, među ostalim, rješenja od 16. prosinca 1999., Hüls/Komisija, C-137/92 P-DEP, t. 20.; od 10. srpnja 2012., Norma Lebensmittelfilialbetrieb/Yorma’s, C-191/11 P-DEP, t. 24. i gore navedeno Deoleo/Aceites del Sur-Coosur, t. 32.).

25 Na temelju prethodnih razmatranja i ispitivanja dokumenata koje je dostavio tužitelj, Sud smatra da je iznos nagrade za rad odvjetnika naknadu kojeg je moguće tražiti na temelju članka 144. Poslovnika Suda primjereno odrediti na 90.000 eura.

26 Što se tiče izdataka i putnih troškova, dovoljno je utvrditi da zbog nepostojanja detaljnijih pojašnjenja u zahtjevu za odluku o troškovima nije bila dokazana nužnost dijela izdataka i troškova u svrhe prvostupanjskog postupka koji su predmet tog zahtjeva.

27 Stoga iznos drugih izdataka i troškova koji nisu nagrada za rad odvjetnika valja odmjeriti na 3000 eura.

28 Iz svih prethodnih razmatranja proizlazi da će biti riječ o pravednoj ocjeni okolnosti ovog slučaja ako se ukupan iznos troškova naknadu kojih je moguće tražiti na ime prvostupanjskog postupka odredi na 93.000 eura.

Slijedom navedenoga, Sud (osmo vijeće) rješava:

**Ukupan iznos troškova koje Europska komisija treba nadoknaditi društvu Elf Aquitaine SA na temelju presude od 29. rujna 2011., Elf Aquitaine/Komisija (C-521/09 P) određuje se na 93.000 eura.**

Potpisi